

4. Poslednji romantik

Ustanovitelj Opus Dei – življenjepis sv. Jožefmarija Escrivája.

30. Okt. 2023

[↗ Nazaj na kazalo](#)

Težave, s katerimi se je Delo srečevalo v šestdesetih letih, niso izvirale zgolj iz nasprotovanja ene osebe ali kakšne določene skupine. Ustanovitelj je trčil ob kritike vseh vrst, kot se dogaja pri katerikoli ustanovi zgodovinskega pomena. (Ko

govorimo o odporu in nasprotovanju, ne smemo pozabiti na dober sprejem, ki ga je bilo sporočilo Opus Dei deležno po svetu, in na hitro širitev njegovih apostolskih dejavnosti v številnih državah.) Podrobno naštevanje vseh teh ovir bi bilo precej dolgovezno. Nekatere so bile že nakazane pri opisovanju burnih koncilskih časov. Druge so se pojavile kot posledica močnih pritiskov na političnem področju. Tako je moral biti ustanovitelj nenehno na preži zaradi novih zarot, spletenih iz govoric in laži, ki so jih vsake toliko časa skovali zoper Delo. Te obrekovalske kampanje, ki so izvirale v Španiji, so se hitro raznesle po drugih državah. A ustanovitelj jih je bil že tako vaje, da ob tem ni izgubljal miru, pač pa so mu predvsem kradle čas, ne da bi mogle skaliti njegovo veselje. V ozadju napadov na Delo je znal videti božjo roko, ki je te dogodke uporabljala kot orodje za duhovno glajenje. Zato je

lahko sredi ene izmed takšnih kampanj povsem umirjeno pisal svojim otrokom:

Vedno imamo pred očmi posege božje previdnosti, ko se ti blatni valovi vrstijo s pogostostjo, ki razodeva nesnažne roke nekaterih svetih mož in njihovih razglaševalcev ...

Sedaj hvalim Boga, kajti kadar Nil prestopi bregove, se kmalu spet povrne v svojo strugo – vse se zmagoslavno vrne na svojo pot – in poplavljen polja so ponovno suha ter obogatena z rodovitnostjo.^[1]

Ni se spuščal v boj na nož s tistimi, ki so mu prizadejali škodo. Njegov pristop je bil bitka ljubezni ter sejanje miru in veselja:

Po vsem svetu, pravi nadalje v pismu, nas obdaja molitev, naklonjenost in gmotna podpora

premnogih src. In Peter – Peter! – gleda na nas s posebno ljubeznijo.

Pojdimo naprej, bodite pobožni, delavni, marljivi, apostolski brez razlikovanja med ljudmi in tja, kjer ni ljubezni, prinašajte ljubezen. Tako bo sv. Devica Marija, naša Mati, še naprej z nasmehom spremljala to svobodno morje brez meja, ki je Delo njenega Sina, Opus Dei. In lahko bomo sejali mir in veselje med vsemi ljudmi, tudi med tistimi, ki nočejo imeti velikega srca – ubožci! –, in po Jezusu bomo od pola do pola dajali zagon temu izključno nadnaravnemu, duhovnemu in apostolskemu delu.^[2]

Če sedaj pogled povzdignemo onkraj zgodovinskih okoliščin, ki so vedno nekaj minljivega, se lahko vprašamo: Ali ni bilo neizogibno, da se ponovi, kar se je zgodilo že poprej; se pravi, da novost duha Opus Dei in njegove apostolske vneme trči ob toge

tradicionalne kalupe? Sporočilo Dela je s seboj prinašalo prizadevanje za svetost v družinskih, poklicnih in državljanskih dejavnostih, kamor sodi tudi aktivnost politične narave, in to je terjalo pravcato prenovu miselnosti med kristjani. Še toliko bolj, če vzamemo v obzir politične razmere v Španiji, ki jih bomo opisali v nadaljevanju.

Pri tistih neizbežnih navzkrižjih, v tistih obrekovalskih kampanjah je bilo včasih precej strastnosti, enostranskosti in zahrbtnosti; skratka, človeških slabosti, ki naj bi jih vsak dober kristjan z ljubeznijo prenašal. V takšnih primerih je bil ustanoviteljev nasvet naslednji:

razumeti, da nas ne razumejo^[3] – plemenita in širokosrčna drža, pripravljena odpuščati prekrške in gojiti Kristusova čustva do vseh ljudi, do tistih, ki so naši bratje, kot tudi do sovražnikov Cerkve, ki poskušajo kristjane znova zapreti v katakombe.

Ne pretiravajmo, je pojasnjeval ustanovitelj; razumljivo je, da nas sovražniki Boga in njegove Cerkve ne marajo. In prav tako je razumljivo, da jih kljub vsemu mi imamo radi: Caritas mea cum omnibus vobis in Christo Iesu!^[4]—

Neutrudno je ustanovitelj svojim hčeram sinovom govoril o svobodi, včasih ustno, včasih v pismih. A zakaj se je tako pogosto loteval ravno tega vprašanja? Je to počel zaradi nenaklonjenega vzdušja, ki je po dolгих letih avtoritarne oblasti vladalo v Španiji in so ga čutili njegovi otroci? Ne, Escrivájevo vztrajno poudarjanje svobode ni bilo usmerjeno zgolj v prizorišče tedanjega dogajanja v tej ali oni državi. Njegov nauk je bil prežet z ustanovno globino in zato se je znova in znova vztrajno vračal k isti temi:

Nikdar ne bom nehal ponavljati, hčere in sinovi moji, da je ena

najočitnejših značilnosti duha Opus Dei njegova ljubezen do svobode in razumevanja. V človeškem pogledu vam želim kot dediščino zapustiti ljubezen do svobode in dobro voljo.^[5]

Visoko je povzdigoval prapor svobode in rad je o sebi pravil, da je ***poslednji romantik in zaljubljen v svobodo.***^[6] Po njej je hrepenel, kajti brez nje ljubezen ne more priti do izraza. Iz vsega srca je bil hvaležen Bogu, da mu je dal doživeti ***vélíko pustolovščino svobode.***^[7] V takšni svobodi je učil živeti svoje duhovne otroke, kakor hitro so prišli v Delo, ter jih vzgajal tako, kot ravnajo odrasle race s svojimi račkami: ***Race pustijo svojim mladičem, da se gibljejo neodvisno. Pri tem obzirno bedijo nad njimi s ciljem, da se naučijo sami upravljati s svojo svobodo: da bi mogli čim prej plavati samostojno.***^[8]

Smrt je želel dočakati kakor zaljubljen romantik. In res je tako živel do zadnjega diha. Njegovo življenje je bilo stalen boj za svobodo duha, kajti edino s takšno svobodo je človek ***zmožen pridobiti si zasluženje ali povzročati žalitve, odpuščati ali gojiti zamere, sovražiti ali ljubiti.***^[9] Poleg tega je bil ta ***dragoceni dar svobode***, ki ga je ustanovitelj tolikokrat opeval, tako nujno potreben za apostolat Opus Dei, da so bile tam, kjer svobode ni bilo, njegove dejavnosti kakor zadušene. Namreč ***svoboda in iz nje izhajajoča odgovornost sta kakor protipečat laiške dejavnosti, tudi v apostolatu.***^[10]

Svoboda kot ***temeljna značilnost duha*** Opus Dei je bila že od leta 1928 vsebovana v tem, kar se je izkristaliziralo v slogu življenja in apostolata njegovih članov. Ta vsebina je bila razsvetljena z ustanovno milostjo 7. avgusta 1931,

ko je ta mladi duhovnik pri povzdigovanju svete hostije med mašo razumel, da ***bodo božji možje in ženske tisti, ki bodo križ s Kristusovim naukom povzdignili na vrh vsake človeške dejavnosti ... In videl sem Gospoda v zmagoslavju, kako k Sebi priteguje vse stvari.***^[11] Toda za pripravo poti Kristusovega povišanja v vseh človeških opravilih je bilo treba najprej izbrisati zmotno pojmovanje velike večine katolikov glede apostolskega delovanja.

Pogosto, celo med katoličani, ki se zdijo odgovorni in pobožni, je razširjeno zmotno mišljenje, da so dolžni izpolnjevati samo svoje družinske in verske obveznosti, medtem ko o svojih državljanskih dolžnostih skorajda nočejo nič slišati. Ne gre za sebičnost, to je enostavno pomanjkanje izobrazbe.^[12]

Istočasno je ustanovitelj kot protipostavko dolžnosti vsakega državljana odločno branil pravico katoličanov do dejavnega nastopanja v javnem življenju. Tiste, ki so se posvečali delu v okviru političnih strank, javne uprave in civilnih oblasti, je spominjal in jih opozarjal, da to počnejo v svojem lastnem imenu. To načelo je bilo določeno že na samem začetku. Tako je Jožefmarija na primer že zgodaj zapisal, da je glede političnih zadev vsak član Dela osebno svoboden in zato tudi edini odgovoren za svoje delovanje: ***Direktorji Dela ne smejo nikdar svojim bratom in sestram vsiljevati političnih ali strokovnih – z eno besedo: časnih – stališč.***^[13]

Tistim, ki so politiko izbrali kot svojo poklicno pot, so namenjene naslednje besede:

Tako kot vsi drugi člani Dela glede njihovih časnih opravil vršite svoje

delo na tem področju tako, da se pri tem ne opirate na svoj položaj katolikov in članov Opus Dei; tako da se ne poslužujete niti Cerkve niti Dela. Veste namreč, da niti božje Cerkve niti Dela ne smete mešati v zemeljske stvari [...].

Tisti, ki imate poklic za politiko, delajte brez strahu in imejte v mislih, da bi imeli greh opustitve, če tega ne bi počeli. Vršite svoje delo s strokovno resnostjo in se držite tehničnih zahtev te vaše dejavnosti: s pogledom, usmerjenim v krščansko služenje vsem ljudem vaše dežele, in z mislijo na slogo med vsemi narodi.

[14]

Opus Dei torej ne posega v politiko: ***Svoboda, otroci moji. Nikdar ne pričakujte, da boste od Dela prejemali navodila glede časnih zadev.***^[15] Te besede in še mnoga druga opozorila se mu niso zdela dovolj, zato je uvedel nekatere

konkretne ukrepe. Določil je na primer, da Opus Dei kot tak nikoli ne bo imel lastnih revij, časopisov in publikacij razen uradnega zbornika Prelature (*Romana*). Vse to z namenom, da se ne bi zgodilo, kar se tolikokrat dogaja v državah in v političnih strankah: ***da dvajset drznih ljudi vsiljuje svoja stališča celotni množici.***^[16]_____

* * *

Pravica do izbire in do političnega udejstvovanja, ki jo mora uživati vsak državljan, ni bila vedno spoštovana in tudi v tedanji Španiji je bilo tako. Francov režim je izviral iz španske državljanske vojne (1936–1939) in je slonel na načelu, ki je upravičevalo avtoritarno in osebno oblast. Ko je moral Franco leta 1957 vlado prenoviti,^[17] je na novo oblikoval zastopanost političnih sil, vključenih v Narodno gibanje, med katerimi so bili: falangisti, karlistični

tradicionalisti, frankistični krščanski demokrati, dinastični monarhisti ter, enako kot že v njegovi prvi vladi, posamezniki, ki so uživali njegovo zaupanje zaradi svojega strokovnega znanja in so pripadali višjim organom državne uprave.^[18] Cilj teh sprememb je bil zagon družbenih, političnih, upravnih in gospodarskih reform, ki jih je po Francovem mnenju država potrebovala. Istočasno je nova sestava vlade odsevala temeljne ideje narodne, politične in družbene enotnosti, ki so oblikovale mišljenje državnega voditelja in ki so obenem onemogočale politični in družbeni pluralizem.^[19]

Eden od ciljev nove vlade je bila vključitev španskega gospodarstva na tržišče zahodnega sveta. Po posvetovanju z Mednarodnim denarnim skladom in OECD-jem se je pokazala potreba po *načrtu za stabilizacijo* in po ukrepih v smeri

liberalizacije, značilne za tržno gospodarstvo. Na čelu te ekonomske operacije sta bila finančni minister Mariano Navarro Rubio in trgovinski minister Alberto Ullastres, ob podpori večjega dela gospodarskih deležnikov. *Načrt za stabilizacijo* je bil potrjen julija 1959. Dve leti pozneje se je začelo proučevanje, na podlagi katerega je nastal *razvojni načrt* in zasnova gospodarske širitve.

Navzočnost dveh članov Opus Dei v španski vladi – to sta bila Navarro Rubio in Ullastres – je v političnih in družbenih sredinah vzbudila različne pripombe. Nekateri krogi znotraj Narodnega gibanja so ju slabšalno označili za tehnokrata.^[20] S to besedo so hoteli prikrito pokazati na njuno pripadnost Opus Dei ter ju politično diskvalificirati. Ob tem je treba povedati, da sta postala ministra zato, ker je tako hotel Franco, ki je obvladoval celotno državno oblast, in ker sta

imenovanje svobodno sprejela. Njuna pripadnost Opus Dei ni pogojevala njune odločitve na političnem področju, gotovo pa se je morala odražati v strokovni doslednosti in moralni občutljivosti pri izvrševanju njunih nalog. Enako kot njuni vladni kolegi, ki so bili prav tako katoličani,^[21] sta skušala odločitve glede političnih in socialnih vprašanj sprejemati po svoji vesti in zavedala sta se, da mora njuno politično delovanje odražati vero, ki sta jo izpovedovala.^[22]

Različne priče pripovedujejo, kako je neki kardinal, ko je izvedel za ministrsko imenovanje Alberta Ullastresa, menil, da mora ustanovitelju na vsak način čestitati ob tako »srečnem« dogodku. Vendar mu čestitke ni uspelo izreči. Monsinjur Escrivá de Balaguer ga je odločno prekinil: ***To je meni prav malo mar***, mu je dejal; ***me ne zanima, vseeno mi je, če je***

minister ali pa pometač. Zame je važno samo to, da pri svojem delu postane svet.^[23]

Z uspešno sprejetim *načrtom za stabilizacijo* je bil postavljen okvir za uresničevanje *razvojnega načrta*.^[24]

Istočasno so se leta 1962 razširile govorice o potrebi po vladnih spremembah, saj so izzivi v družbi, ki se je vedno bolj zavedala svojih političnih in socialnih pravic, postajali vse glasnejši in so terjali odgovor.^[25] V času vladne krize^[26] je ustanovitelj prejel informacije, na podlagi katerih je bilo sklepati, da določeni krogi španskega javnega življenja obravnavajo Delo kot nekakšno politično skupino. Spričo teh govoric je Generalno tajništvo Opus Dei izdalo sporočilo za javnost, v katerem je bilo med drugim zapisano: »Člani Opus Dei so glede svojega političnega mišljenja in delovanja popolnoma svobodni tako kot katerikoli drug katoliški

državljan. V to združenje morejo biti in dejansko so vključeni ljudje različnih in celo nasprotujočih si političnih pogledov, ne da bi Opus Dei imel kakršnokoli povezavo z zaslužnostjo oziroma nezaslužnostjo osebnega delovanja svojih članov. Naj torej jasno povemo, da Opus Dei ni vezan na nobenega človeka, na noben režim in na nobeno politično misel.«^[27]

Veliko obiskov se je zvrstilo pri ustanovitelju, prihajali so tako predstavniki civilnih kot cerkvenih oblasti. Vsi so mu želeli postavljati vprašanja. Zakaj Opus Dei ne zavzame nobenega določenega političnega stališča, da bi ljudje vedeli, česa naj se držijo? Zakaj svojim sinovom in hčeram ne daje navodil ali smernic na tem področju? Ustanovitelj pa je neutrudno ponavljal:

Političnemu delovanju se člani Opus Dei – kolikor se jim zdi primerno – posvečajo s popolno svobodo in zato tudi z osebno odgovornostjo, kakor jim narekuje njihova vest krščanskih državljanov. Pri tem ne dopuščajo, da bi bil kdorkoli drug vpleten v odločitve, ki jih upravičeno vsakdo sprejema sam.^[28]

Bil je deležen pritiskov z različnih strani, ki so ga pozivale, naj članom Opus Dei ukaže, da vlado zapustijo. Vendar, jim je odgovarjal, ni bilo v njegovih rokah, da bi izvajal silo ali kratil svobodo kateregakoli izmed njegovih duhovnih otrok. Kar se tiče možnosti, da bi se z oblastjo izrekel o kakšnem političnem režimu z doktrinalnega vidika, to ni bila njegova pristojnost, pač pa domena Svetega sedeža in škofov ustrezne države.^[29] Zaukazati svojim otrokom izstop iz tiste ali katerekoli druge vlade, ki je cerkvena oblast ni

zavračala, bi pomenilo izdati duha
Opus Dei.

V šestdesetih letih, ko se je v več državah razbesnela huda kampanja zoper Delo, ga je eden od članov Regionalne komisije v Španiji slišal izreči naslednji stavek, ki je na videz sila preprost, vendar se za njim skriva ogromno bridkosti: ***Sin moj, ti tvoji bratje bi mi prihranili marsikatero težavo, če ne bi bili ministri, toda če bi jih k temu napeljeval jaz, potem ne bi spoštoval njihove svobode in bi uničil Delo.***^[30]

Leta so tekla in ustanovitelj, ki je od leta 1946 prebival v Rimu, se je držal svojega pravila, da se skrije in izgine. Ni se udeleževal javnih dogodkov, ki so jih organizirale civilne oblasti, pa naj je šlo za katerokoli državo, in tudi na sprejeme na veleposlaništvih v Rimu ni hodil. Vabila je odklanjal, saj so mu jih pošiljali kot generalnemu

predsedniku Opus Dei. S tem je hotel jasno pokazati, da Delo nima nikakršne povezave z vladami niti s kakšno določeno državo.^[31]

Ko se je čez čas spominjal preteklih let, je bil svojim otrokom hvaležen za njihovo zvestobo in ljubeznivost, kajti na ta način – tako jim je pisal leta 1966 – ***ste omilili moje potrebno prostovoljno izgnanstvo, ki traja že več kot dvajset let. Govorim o izgnanstvu, ker to dejansko je; in marsikdaj se moram boriti s psihozo izgnanca, čeprav čutim veliko naklonjenost do Italije in zlasti do Rima.*** Nato je še dejal:

Rekel sem, da je to izgnanstvo potrebno. In res je, iz nadnaravnih razlogov. Pozitivno ga je zahtevala vesoljnost Dela, ki se je rodilo kot katoliško in se je moralo pred vsemi pokazati kot rimsko. In tudi v negativnem smislu se je bilo nujno

treba izogniti politični vpletenosti – kar je bilo z mojo odsotnostjo hitro doseženo –, obenem pa je zato mnogo lažje vsakomur na jasen način pokazati svobodo, ki jo uživajo moji otroci, ko vsak izmed njih glede vseh časnih zadev ravna tako, kakor mu pač narekuje poštena vest.^[32]

Človeku s prekipevajočo notranjo močjo, s preobiljem življenjske energije, človeku, ki je bil iz apostolskih razlogov pripravljen ***prepešaćiti mesta*** in obiskovati svoje otroke, je moralo biti težko, ko je bil prisiljen k mirovanju, še težje pa je bilo ostati zaprt med štirimi stenami. Označba, s katero poimenuje svoja rimska leta ***(nunska klavzura)***^[33] ali obdobja svojega poletnega dela v krajih Elorrio in Il Trebbio (***skrivna mesta***), nam razodene, kakšna so bila njegova občutja.

Določenih krogov, ki so se brez kakršnegakoli razloga razvnemali, ni zmogla umiriti niti njegova odsotnost iz Španije niti njegov molk v Rimu. Krivično obravnavanje ustanovitelja Dela in obrekljivo pisarjenje, s katerim so se ga lotevali nekateri časopisi, mu ni odvzelo miru; za to mu je bilo malo mar. A prišel je trenutek, ko so napadi na Delo spremenili smer in se uperili proti Cerkvi. Tedaj je ustanovitelj, da bi jo vzel v bran, spremenil svojo staro taktiko tihega prenašanja žalitev. To se je zgodilo v prvih mesecih leta 1964, ko se je na Nizozemskem zoper Opus Dei razdivjala ostra kampanja z mednarodnim odmevom. Povod? To, da se je princesa Irene, hči nizozemske kraljice, spreobrnila v katoliško vero; neki duhovnik Opus Dei je bil božje orodje za njeno spreobrnjenje.

Da bi svojim otrokom na Nizozemskem pregnal bridkosti in

strahove, jim je oče pisal in ponovil program, ki se je v njegovem življenju tako dobro obnesel:

Kadar Gospod dopusti, da te skupine zagrizencevsproščajo jezo s takšnim obrekovanjem, je to znamenje, da moramo vi in jaz znati molčati, moliti, delati, se nasmehniti ... in čakati. Ne pripisujte teže tem nesmislom, imejte te duše resnično radi. Caritas mea cum omnibus vobis in Christo Iesu!^[34]

Kako resna in podla je bila omenjena kampanja, si je mogoče predstavljati na osnovi pisma, ki ga je ustanovitelj 27. marca 1964 poslal msgr. Janu Van Dodewaardu, škofu v Haarlemu, da bi mu voščil za velikonočne praznike:

Še naprej prejemam publikacije iz te drage dežele, v kateri na nas stresajo žalitve, lažnive interpretacije in tako pošastna obrekovanja, da si jih, čeprav sem skoraj že ostarel duhovnik, nikdar niti zamisliti ne bi

mogel. Vendar ne skrbite, ekszellenca, kajti zaradi tega Nizozemsko in vse Nizozemce še bolj ljubim.^[35]

Nekaj dni zatem je moral pisno odgovoriti Carreru Blancu, ki je bil Francova desna roka. Gre za nekaj kratkih vrstic:

Tvoje pismo me je zares razveselilo in obnovilo mojo psihozo izgnanca zaradi božje službe. Upam, da bo On zadeve uredil tako, da bom lahko še kdaj v miru prišel v Španijo in vršil dobro duhovniško delo, tako da me ne bo skrbelo, da bi zaradi potovanja prekršil uboštvo.^[36]

Zgoščeno in prisrčno pismo z dne 3. aprila 1964, ki pripomore k ustreznemu razumevanju ***duhovniškega dela*** in ***psihoze izgnanca***, ki jo je prestajal pisec.

To jedrnato pismo je kakor sklep nekega obdobja, kajti nekaj kratkih tednov zatem je ustanovitelj napravil

rahel, a pomemben premik v svojem nadnaravnem pristopu do nasprotovanj. Skrben pregled vsebine in sloga njegove korespondence nam pokaže, katera je ta sprememba ravnanja. Prvi namig zasledimo v pismu njegovim otrokom v Veliki Britaniji z dne 10. maja 1964, v katerem napravi celo vrsto »razmislekov«, nad katerimi je tudi sam presenečen (***Oprostite mi ta nepotrební razmislek, ob katerem sem se zadržal.*** V pripisu pa: ***Kot vidite, je moje pero danes polno razmislekov!***). V resnici se njegova misel, medtem ko piše svojim sinovom, ukvarja z neko drugo zadevo, povezano z nerazumevanjem nekaterih katoličanov do njihovih bratov v veri:

Včasih se lahko zgodi – kar se žal kaže na koncilu –, da smo razumevajoči in prizanesljivi do tistih, ki niso naše vere (in to je prav,

tak je naš duh že od leta 1928), ne ravnamo pa tako s svojimi brati (in to ne bi bilo prav, temu se je treba izogibati).^[37]

Malo pozneje pravi:

Počasi postajam star. Če želite, bom rekel, da sem prenehal biti mlad. Morda je to razlog, da razmišljam o žalostnih izkušnjah sveta, ki se jih ne bo dalo popraviti, dokler ne bo koncil mimo in bo mogoče jasno spregovoriti.^[38]

Zadeva je morala biti pomembna, saj še istega dne v nekem drugem pismu hiti pripovedovati o nedavnem dogodku, ki ga spodbuja, da »spregovori jasno«:

Sedaj bi ti želel povedati, da se je v meni razživila pobožnost, ki zame ni nova, in sicer do sv. Katarine Sienske: ker je znala vdano ljubiti papeža, ker je znala požrtvovalno služiti sveti

božji Cerkvi in ... ker je znala junaško spregovoriti.

Razmišljam o tem, da bi jo interno razglasil za nebeško zavetnico (posrednico) našega apostolata javnega mnjenja. Bomo videli!^[39]

Stvar je v tem, da je v svojem ustaljenem pravilu ravnanja v primeru nasprotovanj (***molčati, moliti, delati in se smehljati***) tisto priporočilo o tišini nadomestil z razglašanjem resnice, tako da brani čast Boga, Cerkve in papeža. In to je nemudoma prenesel v dejanja.

Pogumna in obenem ljubezni polna sprememba v obnašanju ustreza ustanoviteljevemu trdnemu sklepu, da ne bo trpel sramotenja Boga in njegovih služabnikov. Nekaj drugega so bile žalitve, ki so merile na njega osebno in ki jih je bil pripravljen tudi v prihodnje prenašati kot dotlej.

Odločitev, da bo spregovoril jasno, je opazna v dopisovanju iz tistih dni. Takole se na primer izraža 23. maja 1964 v pismu, katerega naslovnik je njegova kraljeva visokost Francisco Javier de Borbón-Parma:

Visokost,

prejel sem vaše ljubeznivo pismo in z velikim zadovoljstvom vam želim napisati nekaj vrstic ter vam povedati, da ni razloga, da bi se mi vaša visokost zahvaljevala, kajti storil nisem drugega kot to, da sem izpolnil svojo duhovniško dolžnost, zaradi katere služim vsem dušam. Pri tem se ne oziram na drugačne nagibe, in še toliko manj, če gre za časne ali politične zadeve – kot sem vaši visokosti tudi osebno dejal –, kar bi bilo zelo daleč od našega Dela, ki je izključno duhovno in apostolsko [...].

Resnično obžalujem tiste nezaslužene napade, ki jih je na Nizozemskem deležna princesa. K

nam, zoper nas, je v tisti državi, ki jo imam rad, brez kakršnegakoli smiselnega razloga uperjena dolgotrajna kampanja grobih obrekovanj in nezaslišanih žalitev, ki jih z veseljem izročamo Bogu za tiste dobre duše in za svoje posvečenje. Omnia in bonum!^[40]

Toda vljudnost je združljiva z odločnostjo. Pismu je priloženo dodatno sporočilo, namenjeno isti osebi, prav tako datirano s 23. majem. Takole pravi:

Čeprav sem velik prijatelj politične svobode in zelo spoštujem mišljenje drugih, me silno preseneča, da na srečanju na gori Montejurra ni bilo videti drugega kot nekaj transparentov, žaljivih do nekaterih mojih sinov, ki ob uveljavljanju svoje svobode na pošten način razmišljajo tako, kot sami želijo. Predvsem če pomislimo na to, da je v Španiji ogromno ljudi, ki se s karlisti ne

strinjajo. Še vedno se čudim in ne morem razumeti te posebne pozornosti. Kljub temu spoštujem mučno svobodo tistih gospodov z gore Montejurra in se ne nameravam pritožiti.

Sem pa v roke dobil list Boina Roja [rdeča baskovka] – brez kolofona, vendar s karlistično vsebino –, št. 89, letnik 12, v katerem je članek z naslovom »Špance« , pod katerim so podpisani »Nekateri eks-borci« in v katerem se obrekljivo napada Delo. Tega ne morem dopustiti in zdi se mi sramotno, da se osebe, ki pripadajo tako imenovanemu Karlističnemu občestvu, spuščajo v tovrstna obrekovanja. Ker je to stvar krščanske pravičnosti, upam, da bo vodstvo organizacije takšne dogodke preprečilo. Če se te reči ponovijo, bom moral sprejeti določene odločitve, kajti ne gre za podlost do mene, kar sem vedno pripravljen prenašati molče, marveč za podlost

do Boga, našega Gospoda, in do tistih, ki so mu posvetili svoje življenje ter mu služijo.^[41]

* * *

Navdihnjen ob drznosti sv. Katarine in spodbujen z dolžnostjo, ki mu jo je narekovala vest, je nato ustanovitelj Pavlu VI. poskusil jasno predstaviti svoj pogled na zapletene verske in politične razmere v Španiji, pri tem pa se je dotaknil še nekaterih drugih vprašanj. Namesto da bi v ta namen sestavil informativen dokument, se je raje odločil za pisemsko obliko. Na ta način je lahko spregovoril v sproščenem in domačem slogu.

Vzdušje pisanja ustreza zaupnemu nagovoru in pismo, datirano junija 1964, je dolgo. Pisec ne zaobide sodobne zgodovine in govori o zadevah, ki vplivajo na življenje Cerkve. Želel je – priznava ustanovitelj v prvih vrsticah –
ponovno razkriti srce svetemu

očetu, mu povedati o stvareh, ki jih doslej še nikdar nisem zapisal, zavedajoč se, da s tem pismom zvesto služim božji Cerkvi in papežu.^[42]—

Poleg številnih drugih tem obdela špansko zgodovino po dolgem in počez, od leta 1900 dalje: državljansko vojno in naposled obdobje miru. V tem pismu ustanovitelj glede bodočnosti svoje dežele izrazi zaskrbljenost zaradi dejstva, da ***je v Španiji vse odvisno od življenja enega človeka, ki je v dobri veri tudi sam prepričan, da je na položaju po božji previdnosti.***

^[43]— Omeni tudi versko prenovo, ki jo je Španija doživela po letu 1939. Toda poleg te svetle plati znova vstale Cerkve se na španskem verskem prizorišču kažejo področja goste teme z velikim pomanjkanjem nauka, prekomernim pietizmom, s skrajnostmi v javnem bogočastju ...

In sedaj sledi ena ključnih točk tega zapisa:

V sedanjem trenutku, upoštevajoč Francovo starost, bodo razmere začele postajati resne, če ne bo prišlo do ukrepov, ki bi privedli do evolucije, po možnosti hitre.^[44]

Razmišljal je, kako doseči, da ta evolucija ne bi imela negativnega vpliva na vero španskega naroda in pastoralno dejavnost cerkvene hierarhije. V ta namen bi morali španski škofje vzgajati miselnost katoličanov, ki bi jih spodbujala k svobodnemu udejstvovanju v državnih zadevah. ***Morda mi bo zastavljeno vprašanje, kaj sem jaz storil v tej smeri,*** je zapisal ustanovitelj in odgovoril:

Vzgajal sem ljudi, ki bodo z dobro doktrinalno izobrazbo lahko delali bolje od mene. Trudil sem se delati, ker vem, da je delo molitev, in moliti,

ker je to temelj vsakršnega delovanja.^[45]

Preostanek pisma je obilno začinjen z anekdotami in vsaka od njih vsebuje kak koristen nauk.

Ustanoviteljeva želja je bila, da bi se tudi njegovi otroci zavzeli za to obrambo Cerkve, njenega nauka in njenih ustanov. Zato je iz ljubezni do resnice napisal pismo za člane Opus Dei, datirano s 15. avgustom 1964.

Kajti *da bi izpolnili svoje poslanstvo, ki je posredovanje nauka, da bi uresničili to ogromno katehezo, ki je Božje delo, moramo biti prinašalci resnice in ljudje, polni Kristusove ljubezni.*^[46]

Hčere in sinovi moji, jim piše, dobro poznate zgodovino Cerkve in veste, kako Gospod ponavadi uporablja preproste in srčne duše, da bi pokazal svojo voljo v trenutkih zmede ali otopelosti krščanskega življenja. Sam sem očaran nad

srčnostjo neke sv. Katarine, ki z gorečo ljubeznijo in kristalno jasnostjo tudi ljudem na najvišjih položajih pove, kar je res.^[47]

S kristalno jasnostjo ustanovitelj razgali hibe tistega časa, ki niso nič drugega kot izraz človeške bede. Medtem ko Cerkev svoje otroke kliče, naj se notranje prenovijo in obrodijo obilne sadove svetosti, pa ljudje ta klic izmaličimo s svojimi osebnimi dejanji, ki so posledica naše majhnosti:

Človeštvo zganja veliko hrupa in ljudje izkrivljamo tisto, kar bi moralo spodbuditi zaupen dialog sprave z Bogom in rast v svetosti. Tako ubogemu človeku, preprostemu ljudstvu, novim betlehemskim pastirjem otežujemo, da bi naglo prepoznali Mesijev glas, Mesijevo podobo, sredi našega bednega kričanja.^[48]

Ko je novembra 1964 potoval v Pamplono, je Francu napisal kratko pismo, v katerem je spregovoril o svojem obisku v Španiji. Gre za vljudnostno gesto, s katero pa tudi jasno sporoča svoj namen, da skladno s pavlinskim naukom ohrani spoštljivo držo do politične oblasti:

Ekscelenca!

Ko stopam na špansko zemljo, da bi na Univerzi v Navari vodil slovesno podelitev častnih doktoratov dvema univerzitetnima rektorjema, želim izpolniti prijetno dolžnost in vam izreči svoj spoštljivi pozdrav.

Vsak dan molim za našo predrago Španijo in za vse Špance, zlasti za vas in za vaše domače ter za vse, ki imajo dolžnost vladati v naši domovini.[49]

Odnosi med msgr. Escrivájem in Francom so ostali zasidrani na ravni dolžnega spoštovanja med državnim voditeljem in duhovnikom, ki se je

prišteval med državljane v prostovoljnem izgnanstvu. Tako dve leti pozneje, ko zopet obišče Univerzo v Navari, ustanovitelj ponovi to gesto s skoraj istimi besedami:

Ekscelenca! Ko stopam na to blagoslovljeno navarsko zemljo, je na prvem mestu moja prijetna dolžnost, da vam izročim spoštovanja in naklonjenosti poln pozdrav, saj ne bom imel možnosti priti v Madrid.^[50]

Razdobje med enim in drugim pismom, od jeseni 1964 do jeseni 1966, je čas nenehnih obrekovalskih kampanj proti Opus Dei, ki so jih širili nekateri ljudje. Če je torej ustanovitelj svoje otroke moral na kaj opozoriti, potem je to gotovo bilo dejstvo, da zdaj ne smejo ostati tiho:

Vedno morate biti čuječi: Vigilate et orate! Vselej vedri, veseli, polni miru in poguma, ki je lasten poštenim ljudem. Ne moremo molčati, kajti ta naša mati – čeravno leta minevajo –

je in bo mladoletna in potrebno je, da jo njeni otroci branijo, veritatem facientes in caritate. Sam sem že trikrat pisal svetemu očetu, danes pa še enkrat, kajti moramo se otresti tega blata. Moram povedati, da je papež zelo ljubezniv in to tudi pokaže.^[51]

Teden dni zatem ponovi, kar je bilo že rečeno:

Sedaj je pomembno, da ne pozabite na evangeljski nasvet: Vigilate et orate! Ne moremo več prenašati obrekovanja niti jedkega namigovanja. In od vsakih sto takšnih primerov jih vseh sto izvira iz tiste moje predrage Španije. Dovolj!^[52]

Začenši z omenjenim pismom iz junija 1964 je msgr. Escrivá na vatikansko državno tajništvo redno pošiljal novice, ki bi utegnile biti koristne. Dopisovanje med kardinalom Dell'Acquo in

ustanoviteljem je obsežno; in prijateljstvo med njima je postalo zares bratsko. Vsa pisma odsevajo globoko ljubezen in vdanost do svetega očeta:

Prosim vas, da mi oprostite, piše ob neki priložnosti, če vam te reči pripovedujem brez kakršnegakoli sramu. Toda pred Bogom in pred papežem hočem biti vedno iskren in prostodušen kakor otrok; istočasno pa si želim, da bi mogel svetemu očetu nenehno prinašati obilne razloge za tolažbo in veselje.

Spominjam se, da mi je leta 1946 tedanji namestnik njegove svetosti, msgr. Montini, obzirno povedal, da zelo rad posluša, ko govorim o Opus Dei, kajti običajno do njega pridejo samo slabe novice o stvareh, ki na tem svetu niso v redu. Zato mi je zelo hudo, kadar so med novicami, ki mu jih pošiljam – ker menim, da so lahko

res koristne –, tudi takšne, ki niso ravno v tolažbo.^[53]

Zares niso bile vse novice, ki jih je pošiljal papežu, prijetne. Takšni so bili časi. Zavezal se je, da ne bo molčal, kadar je šlo za Cerkev ali za Delo. Večkrat je moral prijeti za pero, kajti vse do Rima je bilo čutiti nesnažne obrizge določenih kampanj španskega in francoskega tiska, ki so izkrivljale duhovno naravo Opus Dei in zanikale njegovo svetovno razsežnost.^[54] Tedaj je papežu predstavil stvarna dejstva, lažnivost obtožb in izvor napadov. Kot je naravno, so ti neprijetni dogodki v neki meri vplivali nanj, čeprav mu niso odvzeli notranjega miru. Ko je nanje pogledal od zgoraj, je bil vse to le kup drobnih in pritlehnih podlosti:

Mučno mi je bilo brati tisto obsceno zajedljivost, ki je bila anonimno poslana iz Španije. Hudičevo nezadovoljstvo je neizogibno: kar je

dobro za jagnjeta, gre v nos volkovom. Tisti kos papirja sem zažgal. Bodite mirni, kajti vaše delo ter delo vaših bratov in sester – Opus Dei – se dviga v nebo z blagodišočim vonjem.^[55]

Kako naj se zoperstavi klevetam, ki so jih širili sovražniki Boga in njegove Cerkve? Ustanovitelju je prišlo na misel, da bi dopisnikom časopisov iz različnih držav ponudil intervju. Prvega je imel s poročevalcem francoskega časnika *Le Figaro* in objavljen je bil maja 1966.^[56] Njegov pristop je bil karseda preprost: jasno povedati resnico in neutrudno ponavljati, da v Opus Dei vsakdo uživa popolno osebno svobodo ter da različnost ravnanja in mišljenja za Delo ni nikakršna težava, kajti ***različnost, ki je in bo med člani Opus Dei vedno prisotna, je, ravno nasprotno, izraz dobrega duha, čistega***

življenja, spoštovanja do legitimne izbire vsakega posameznika.^[57]

Ko sedaj motrimo te dogodke v njihovi celovitosti, se zdi, da je Delo po božji volji moralo prestati to preizkušnjo. Ob priliki nekih sindikalnih volitev v Španiji se je pojavilo nekaj komentarjev in člankov, ki so zagovarjali večjo sindikalno reprezentativnost. Avtorji nekaterih izmed teh člankov so bili člani Opus Dei, kar je vzbudilo silen odziv verige režimskih časopisov, imenovane *Prensa del Movimiento*, ter dnevnika *Pueblo*, ki je pripadal Španski sindikalni organizaciji. Escrivá je v tej zadevi ukrepal ne zaradi škode, ki bi jo ti časniki v javnem mnenju lahko povzročili njemu samemu, ampak zato, ker je bil ves kraval **osnovan na obrekovanju in je zaradi tega pomenil žalitev Boga.**^[58] Po naročilu ustanovitelja je vikar v Španiji, Florencio Sánchez Bella, obiskal

vodilne osebe na generalnem tajništvu Narodnega gibanja in v sindikatih, da bi proti tako krivični kampanji protestiral. Ker na ta način ni uspel doseči ničesar, je meseca oktobra ponovil svoj protest pri ministru generalnem tajniku Narodnega gibanja, a tudi tokrat brez uspeha.^[59]_____

Ustanovitelj je opazoval kolobocijo tiste organizirane kampanje in vedel za ljudi, ***ki duhovnih reči ne prebavljajo, in četudi bi jim v glavo in srce vlil vina s svatbe v Kani, ne bi nič koristilo, ker bi ga takoj spremenili v kis.***

Kupec in prodajalci, prav takšni, kakršne jih naslika Cervantes, skratka sami sleparji, so sposobni pretepati ženo, ki se ne more braniti, ali zlivati gnojnico po duhovniku, ki se braniti ne sme, ker je dolžan pokazati svojo krotkost. Ravnanje teh ljudi je strahopetna podlost, ki jo je

treba odpustiti in ki jo mi – se
razume – odpuščamo.^[60]

Toda duhovnik se je znal braniti ter
je napisal jasno, odločno in zelo
dobronamerno pismo, katerega
naslovnik je bil José Solís Ruiz,
minister generalni tajnik Narodnega
gibanja:

Rim, 28. oktober 1966

Nadvse cenjeni prijatelj!

Vse do sem je slišati hrup kampanje,
ki jo zoper Opus Dei tako krivično
širi vam podrejeni tisk Falange.

Naj še enkrat ponovim, da so člani
Dela – vsak izmed njih – glede vseh
časnih stvari in teoloških zadev, ki
niso predmet vere in jih Cerkev
prepušča prosti presoji ljudi, osebno
povsem svobodni na enak način, kot
če ne bi pripadali Opus Dei. Zato je
nesmiselno izpostavljati pripadnost
neke določene osebe Delu, ko gre za

politična, strokovna, družbena vprašanja, kakor tudi ne bi bilo razumno, če bi pri obravnavanju javnega delovanja vaše ekscelence omenjali vašo ženo ali otroke, vašo družino.

To je zgrešeno ravnanje in tako se obnašajo publikacije, ki prejemajo smernice z vašega ministrstva. Na ta način ne delajo drugega, kot da žalijo Boga, ko pomešajo duhovno s časnim, saj je očitno, da direktorji Opus Dei nimajo nobene možnosti ovirati zakonito in absolutno osebno svobodo članov. Ti tudi sicer nikdar ne skrivajo dejstva, da vsak izmed njih nosi vso odgovornost za svoja lastna dejanja in da zatorej pluralnost mnenj med člani Dela je in vedno bo še dodaten izraz njihove svobode ter še en dokaz njihovega dobrega duha, ki jih spodbuja, da spoštujejo mnenja drugih.

Ko napadate ali branite mišljenje ali javno delovanje drugih državljanov, bodite toliko pošteni – saj gre za pravičnost –, da ga v nobenem smislu ne povezujete z Opus Dei: ta duhovna družina nikdar ne posega niti ne more posegati v politične ali zemeljske izbire na kateremkoli področju, kajti njeni cilji so izključno duhovni.

Upam, da razumete, kako sem bil presenečen tako ob naznanitvi te obrekovalske kampanje kot tudi potem, ko sem videl njeno uresničevanje. Prepričan sem, da boste sprevideli, kako nespametno te osebe ravnaajo in kakšno odgovornost bodo imele na vesti pred božjo sodbo zaradi blatenja neke ustanove, ki ne vpliva – niti ne more vplivati – na to, kako njeni člani, razpršeni po vsem svetu, kot državljanji udejanjajo svojo osebno svobodo, ne da bi se izmikali osebni odgovornosti.

Rotim vas, da napravite konec tej kampanji proti Opus Dei, saj Opus Dei ni odgovoren za nič. V nasprotnem primeru bom menil, da me niste razumeli, in postalo bo jasno, da me vaša ekscelenca ni sposobna razumeti niti spoštovati svobode, qua libertate Christus nos liberavit, krščanske svobode drugih državljanov.

Prepirajte se po mili volji, čeprav sam nisem prijatelj prepirov, ne vpletajte pa brez vzroka v te boje tega, kar je onkraj človeških strasti.

Naj vam ob tej priložnosti pošljem objem in vas skupaj z vašimi dragimi blagoslovim

in Domino.^[61]___

Ustanovitelj je resnično bil »romantik«, ki se je boril za svobodo, ne da bi se vmešaval v politiko.^[62]___

Kajti čeravno je politika umetnost vladanja, ki dopušča številne

možnosti in najrazličnejše usmeritve, pa ne gre pozabiti, da je tudi pot do oblasti. Za msgr. Escrivája je bilo spoštovanje človekove svobode najboljšje jamstvo za notranjo edinost Dela, medtem ko bi stremljenje po oblasti vodilo naravnost v njegov razpad. Takšen je obči položaj človeka: neprestano je v skušnjavi, da bi sodržavljanom vsilil svojo voljo. Na te razloge, poleg nadnaravnih, se je opiral ustanovitelj, ko je trdil: ***Opus Dei, ki bi vstopil v politiko, je privid, ki ni obstajal, ne obstaja in nikdar ne bo mogel obstajati. Če bi se ta nemogoča stvar zgodila, bi Delo nemudoma razpadlo.***^[63]

↗ Naslednje poglavje

↗ Nazaj na kazalo

.....

[1] Pismo Florenciu Sánchezu Belli,
EF-640229-2.

[2] *Prav tam.*

[3] Prim. Vicente Mortes Alfonso, *Sum.*
7234.

[4] Pismo članom Dela v Španiji,
EF-651002-1. *Caritas mea cum
omnibus vobis in Christo Iesu* – moja
ljubezen z vami vsemi v Kristusu
Jezusu (1 Kor 16,24). O tej sveti
potrpežljivosti in razumevanju
pripoveduje zanimivo anekdoto ena
od prič v postopku o življenju in
krepostih ustanovitelja Opus Dei.
Nekoč ga je obiskal neki mož in mu
dejal:

– Oče, jaz sem Jud.

– ***In kaj potem?*** mu je odvrnil msgr.
Escrivá.

– Poleg tega sem prostozidar.

– Vendar si tudi božji otrok, mar ne?

In ga je objel (Fernando Valenciano Polack, *Sum.* 7097).

Glede obrekljivih kritik zoper Opus Dei, ki so prihajale iz marksističnih virov, je ustanovitelj govoril:

Razumljivo je, da komunisti o Opus Dei govorijo slabo, ni pa razumljivo in nikdar ne bo, da bi člani Opus Dei govorili slabo o komunistih. Glede komunizma ne moremo drugega, kot da povemo resnico: da je to kopica herezij in da človeka znižuje na raven gole materije brez upoštevanja najosnovnejših pravic človeške osebe (Javier Echevarría, *Sum.* 2264).

^[5] *Pismo* 31. 5. 1954, št. 22.

^[6] Prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 652.

^[7] *Pismo* 8. 12. 1949, št. 61.

[8] *Prav tam*, št. 67.

[9] *Pismo* 30. 4. 1946, št. 1.

[10] *Pismo* 12. 12. 1952, št. 37.

[11] *Zapiski*, št. 217.

[12] *Pismo* 9. 1. 1932, št. 46.

Ustanovitelj je želel, da bi bila že v katekizmih krščanskega nauka za otroke izpostavljena načela, ki morajo voditi državljansko življenje vsakega kristjana, ***na podlagi katerih se ne sme popuščati glede delovanja v javnem življenju; obenem naj bi bila poudarjena kristjanova dolžnost, da se ne umakne, da lojalno in z osebno svobodo sodeluje ter dela za skupno dobro*** (*prav tam*, št. 45).

V odgovor tistim, ki hočejo vero odriniti v ozadje, v zasebnost človekove vesti, je v *Brazdi*, št. 301, zapisano: ***Ni res, da biti dober katoličan in zvesto služiti civilni***

družbi predstavlja nasprotje. Kajti ni razloga, da bi Cerkev in država med seboj trčili pri legitimnem izvajanju svojih oblasti glede na poslanstvo, ki jima ga je Bog zaupal.

Lažejo – tako: lažejo! – tisti, ki trdijo nasprotno. To so isti, ki bi na čast neki lažni svobodi »prijazno« hoteli, da se katoličani vrnemo v katakombe.

^[13] *Pismo 9. 1. 1932, št. 50.*

^[14] *Pismo 9. 1. 1959, št. 51.*

^[15] *Prav tam, št. 36.* Rafael Calvo Serer, član Opus Dei, je bil politično aktiven znotraj monarhistične struje, ki je podpirala Juana de Borbóna. Leta 1953 je v francoski reviji *Écrits de Paris* objavil članek, v katerem je ostro kritiziral temeljna načela frankističnega režima in delovanje takratne španske vlade. Bil je odstavljn s funkcije, ki jo je vršil na

Vrhovnem svetu za znanstveno raziskovanje. Ustanovitelj je ves čas zagovarjal politično svobodo tega svojega duhovnega sina, tako kot je zagovarjal svobodo vseh drugih svojih otrok. Ko pa je izvedel, da so tega člana Dela žalili in mu metali v obraz, da je »človek brez družine«, se je ustanovitelj postavil v bran svojega sina. Iz Rima je odpotoval v Madrid in nemudoma zaprosil za sprejem pri Francu ter mu dal vedeti, da ni pripravljen sprejeti tega, da se o katerem izmed njegovih otrok govori, da nima družine. Kajti družino je imel, in sicer nadnaravno družino, Delo; in imel je tudi očeta, ker je bil on njegov oče (prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 650; in Javier Echevarría, *Sum.* 2245).

[16] *Pismo* 8. 12. 1949, št. 68.

[17] Predtem so bile pomembnejše spremembe v vladi izvedene

septembra 1942, julija 1945 in julija 1951.

[18] Sestava vlade iz leta 1957 je bila naslednja: podsekretar predsedstva: Luis Carrero Blanco, vojaški oficir, popolnoma predan Francovim idejam; zunanje zadeve: Fernando María de Castiella y Maíz, frankistični krščanski demokrat; upravno ministrstvo: Camilo Alonso Vega, vojaški oficir, frankist in monarhist; pravosodje: Antonio Iturmendi Bañales, tradicionalistični karlist; vojaško ministrstvo: Antonio Barroso y Sánchez-Guerra, vojaški oficir in monarhist; ministrstvo za zračno obrambo: José Rodríguez y Díaz de Lecea, vojaški oficir; ministrstvo za pomorstvo: Felipe José Abárzuza Oliva, vojaški oficir; finančno ministrstvo: Mariano Navarro Rubio, pravnik državnega sveta; gospodarstvo: Joaquín Planell Riera, vojaški oficir in inženir; trgovinsko ministrstvo: Alberto

Ullastres Calvo, profesor ekonomije;
javna dela: Jorge Vigón Suerodíaz,
vojaški oficir in dinastični monarhist;
kmetijstvo: Cirilo Cánovas García,
inženir agronomije; ministrstvo za
delo: Fermín Sanz-Orrío y Sanz,
falangist; urbanizem: José Luis
Arrese y Magra, falangist;
izobraževanje: Jesús Rubio García-
Mina, falangist; informiranje in
turizem: Gabriel Arias-Salgado y de
Cubas, frankist; generalni sekretar
Narodnega gibanja: José Solís Ruiz,
falangist; brez listnice: Pedro Gual
Villalbí, ekonomist.

^[19] Prim. *Declaración programática del nuevo gobierno*, 27. 2. 1957, v: *ABC, YA, Arriba*, 28. 2. 1957.

^[20] V zvezi s tem je Alberto Ullastres pozneje dejal: »Bila sva v službi države in v določenem pogledu so naju upravičeno imenovali tako. Tja sva bila poklicana, ker politiki niso razumeli ekonomije, ki je bila takrat

v Španiji praktično nova znanost, in so se obrnili na naju kot na tehnika; zlasti name, ki sem se štel in se še vedno štejem za tehnika. Nekaterim politikom je šlo to precej v nos« (citirano v: Laureano López Rodó, *Memorias*, 1. knjiga, Madrid 1990, str. 91).

[²¹] Nekateri ministri so bili člani katoliških združenj in velja poudariti, da v vladi niso zastopali teh združenj oziroma delovali v njihovem imenu.

[²²] Naj še spomnimo, da se španska cerkvena hierarhija nikoli ni izrekla proti sodelovanju katolikov v političnih ustanovah Francovega režima.

[²³] Julián Herranz Casado, *Sum.* 3905.

[²⁴] Komisija za razvojni načrt je bila vzpostavljena 26. januarja 1962, med drugim tudi na osnovi predloga Svetovne banke in OECD-ja. Za

komisarja razvojnega načrta je bil imenovan Laureano López Rodó. Komisija je organizacijsko spadala pod predsedstvo vlade, čeprav je temu nasprotoval Navarro Rubio, ki je želel, da bi bila podrejena finančnemu ministrstvu. Ker svojega cilja ni dosegel, je Navarro Rubio podal odstopno izjavo, ki pa je takrat Franco ni sprejel. Prim. pričevanje Mariana Navarra Rubia v: *Franco visto por sus ministros*, Enrique Baón (ur.), Barcelona 1981, str. 90.

^[25] Da si ustvarimo predstavo o razvoju španske družbe in o problemih, s katerimi se je srečevala, spomnimo na nekatere pomembne dogodke v letu 1962: težke delovne in sindikalne razmere, ki so bile še posebej resne v provincah Vizcaya, Asturija in Barcelona; zavedanje o krizi v edinem univerzitetnem sindikatu; prvo soočenje z notranjo in zunanjo opozicijo ob kongresu Evropskega gibanja, ki je meseca

junija potekal v Münchnu; prošnja španske vlade za vstop na mednarodni trg; vse močnejše ugovarjanje katoliških delavskih organizacij ... Poleg tega je v mesecu maju princ Juan Carlos de Borbón sklenil zakonsko zvezo, s čimer se je utrdila možnost, da prevzame mesto državnega voditelja, na cerkvenem področju pa se je začel drugi vatikanski koncil, ki je prav tako imel velik odmev v Španiji.

^[26] Po mnenju nekaterih zgodovinarjev je do ene najpomembnejših sprememb v letu 1962 prišlo takrat, ko je v vlado vstopil Manuel Fraga Iribarne kot minister za informiranje in turizem. Fraga si je kot pomemben cilj svojega ministrskega dela zastavil sprejetje zakona o tisku, ki bi zagotavljal večjo svobodo obveščanja. Med novimi ministri je bil tudi pomorski inženir Gregorio López Bravo, ki je od leta 1960 vršil funkcijo generalnega

direktorja Španskega inštituta za tuje valute. López Bravo je bil *supernumerarij*, član Opus Dei.

[27] Sporočilo Generalnega tajništva Opus Dei, Rim, 17. 6. 1962. Da bi nekoliko osvetlili razloge, zaradi katerih je prihajalo do teh zmotnih pogledov na Delo, velja omeniti naslednje. Ker v tedanji Španiji ni bilo svobode političnega združevanja niti zakonskih možnosti za izražanje pluralnosti, so lahko političen prizvok dobile verske, kulturne in družbene dejavnosti, ki sicer po svoji naravi ne sodijo na področje političnega boja. Poleg tega ljudje, ki so zagovarjali te zmotne poglede, v svojem miselnem obzorju niso upoštevali dejstva, da je Opus Dei po naravi – in takrat je to dejansko že postajalo očitno – organizacija svetovnega obsega. Morda so zaradi tega pri svojem razmišljanju pripisovali splošno kategorijo nečemu, kar so bile zgolj posamične

in trenutne okoliščine neke določene države, v tem primeru Španije.

[28] *Pismo 7. 10. 1950, št. 36.* Vicente Mortes Alfonso, član *supernumerarij* Opus Dei, je od aprila 1957 vršil visoke politične funkcije; od oktobra 1969 do junija 1973 je bil minister za urbanizem. V zvezi s tem vprašanjem pričuje takole: »Ob več priložnostih sem mu spregovoril o svoji bolečini zaradi nerazumevanja in celo obrekovanja, ki so ga določene osebe ali politične skupine v Španiji širile v povezavi z Opus Dei in politiko. On mi je vselej odgovarjal, da se moram v dejanjih vedno držati ljubezni, utopiti zlo v preobilju dobrega, 'prodajati zajca za mačka' ter razumeti, da nas ne razumejo. Kljub temu pa me je opozarjal, da imam zaradi dobrega imena Cerkve in Dela obveznost razjasniti resnico z vso odločnostjo, ki bi bila potrebna, vendar naj pri tem pazim, da ne bom žalil posameznih oseb, ampak

pokazal na zmote. Vse to mi je vedno govoril prisrčno in sproščeno. Zmeraj mi je svetoval, naj druge poslušam, jim pustim povsem svobodno izraziti njihovo mnenje, ko pa predstavljam svoje poglede, naj izhajam iz tega, da ni drugih dogem razen tistih, ki jih je določila Cerkev, in zatorej je v politiki skoraj o vsem mogoče razpravljati» (*Sum.* 7234).

[29] Prim. Javier Echevarría, *Sum.* 2247.

[30] César Ortiz-Echagüe Rubio, *Sum.* 6845. Prim. tudi intervjuja, ki sta ju z ustanoviteljem opravila Jacques Guillemé-Brûlon, 16. 5. 1966, in Tad Szulc, 7. 10. 1966, v: *Pogovori*, št. 38 in 48.

[31] Prim. Javier Echevarría, *Sum.* 2259. ***Od leta 1950, je zapisal, se niti jaz niti generalni tajnik Opus Dei nisva udeležila nobenega javnega dogodka, naj je bil verski ali pa ne*** (Pismo Pavlu VI., EF-640614-1).

[32] Pismo Florenciu Sánchezu Belli,
EF-661019-3.

[33] Prim. Pismo iz Elorria (Vizcaya)
članom Generalnega sveta,
EF-640815-1.

[34] Pismo članom Dela na
Nizozemskem, EF-640320-2. Dva
meseca pozneje jim z nadnaravno
vedrostjo piše: ***Predragi otroci, naj
mi Jezus vedno ohrani vse vas in
laetitia [v veselju]! Upam – vem –,
da nas čaka veliko zelo dobrih
stvari v tej čudoviti deželi
tulipanov. Jejite, spite, z vsem se
zabavajte, saj za kaj drugega ni
razloga*** (Pismo, EF-640519-1).

[35] Pismo, EF-640327-1.

[36] Pismo Luisu Carreru Blancu,
EF-640403-1.

[37] Pismo Patricku Cormacu Burku,
EF-640510-1.

[38] *Prav tam.*

[39] Pismo Florenciu Sánchezu Belli, EF-640510-4.

[40] Pismo, EF-640523-1.

[41] *Prav tam.* Ustanovitelj je kopijo tega pisma izročil monsinjorju Dell'Acqui, da bi bil s tem seznanjen sveti oče (Pismo, EF-640528-1).

[42] Pismo Pavlu VI., EF-640614-1. Ustanovitelj je 12. junija pisal monsinjorju Angelu Dell'Acqui in priloženo pismo, naslovljeno na svetega očeta, pospremil z besedami: ***Goreče vas rotim, da to pismo preberete, in samo če presodite, da je primerno, ga predajte častitim papeževim rokam. Rade volje se zanesem na vaše presvetlo in cenjeno mnenje ter z veseljem sprejemam, karkoli boste odločili*** (Pismo, EF-640612-1).

[43] Pismo Pavlu VI., EF-640614-1.

Glede »božje previdnosti« je v pismu rečeno: ***Po božji previdnosti poslan človek – tako so, ponavljam, vsa ta leta imenovali Franca v vseh mogočih odtenkih in ob vsakršni priložnosti. Lahko bi vaši svetosti priskrbel debelo zbirko govorov in škofovskih dokumentov – izpod peresa praktično vseh škofov –, v katerih je »hiperbolično« poveličevan Caudillo, ki je v resnici dober sin Cerkve v subjektivnem in marsikdaj tudi v objektivnem smislu. In cerkvena hierarhija, redovi in redovne kongregacije so prejele precej koristi – če mi je dovoljeno, bom rekel, da so se včasih tudi okoriščali – zaradi naklonjenosti Generalísima do Cerkve.***

[44] *Prav tam.*

[45] *Prav tam.*

[46] *Pismo 15. 8. 1964, št. 1.*

^[47] *Prav tam*, št. 13.

^[48] *Prav tam*, št. 9. Področje nauka, ki ga je bilo treba braniti, ker je bilo krivično oziroma neprevidno popačeno, je na primer bilo vprašanje odnosov med katoličani in pravilno razumevanje vračanja k prvotni Cerkvi: ***Če človek ponudi eno roko tistim, ki žal ne verujejo, z drugo pa udari brata v veri, potem razumno ne moremo govoriti o plemenitem dialogu, temveč o neurejenem dejanju. Če se vračanje k življenju prvotnega krščanstva, ta sveta resničnost, ki je v Delu običajna praksa, dojema kot želja, da bi Cerkev odrinili v katakombe – v resnici pa jo hočejo strpati v kanalizacijo, med podgane, ne med ljudi –, potem si bomo skupaj s celotnim cerkvenim učiteljstvom prizadevali pokazati na to, da Sveti Duh dvajset stoletij ni delal zaman*** (*prav tam*, št. 20).

[49] Pismo iz Pamplone Franciscu Francu Bahamondeju, EF-641129-1. Prva dva častna doktorja Univerze v Navari sta bila profesorja Miguel Sancho Izquierdo in Juan Cabrera y Felipe.

[50] Pismo iz Pamplone Franciscu Francu Bahamondeju, EF-660927-1.

[51] Pismo članom Dela v Španiji, EF-651002-1. *Vigilate et orate* – čujte in molite (Mt 26,41). *Veritatem facientes in caritate* – živimo iz resnice v ljubezni (Ef 4,15).

[52] Pismo Florenciu Sánchezu Belli, EF-651009-2. V zvezi z izvorom zmot o Opus Dei je ustanovitelj leta 1971 povedal: ***V Španiji in samo v Španiji tiči izvor: zaradi verskega ljubosumja nekaterih, zaradi političnih strasti drugih – teh je malo – ter zaradi površinskega tistih, ki ponavljajo, kar slišijo, ker jih to zabava*** (ABC, Madrid 24. 3.

1971, pogovor z dopisnikom Juliánom Cortésom Cavanillasom).

^[53] Pismo monsinjorju Angelu Dell'Acqui, EF-650604-1. Poleg številnih novic in raznih sporočil je Pavlu VI. poslal prvi izvod *Poti* v bibliofilski izdaji (prim. Pismo, EF-660125-1), kardinalu Stefanu Wyszyńskemu pa izvod prve poljske izdaje (prim. Pismo, EF-661220-3); pripovedoval je še o Delu v Nigeriji in o apostolskem načrtu za vzpostavitev univerze v Afriki (prim. Pismo, EF-650524-1). Omenjena je tudi spodbuda vernikom o vsesplošnem klicu k svetosti, ki je bila kot sporočilo koncila izrečena na splošni avdienci v vatikanski baziliki, ob čemer je bil ustanovitelj zelo ganjen (prim. Pismo, EF-660322-1).

Izrednega pomena je bila zasebna avdienca pri svetem očetu, do katere je prišel s pomočjo msgr. Dell'Acque: ***Nikakor se ne morem navaditi na***

tista radostna srečanja, čeprav mi je takrat vedno prijetno kakor otroku, ki kramlja s svojim očetom
(Pismo, EF-660129-2).

Avdienca je bila 25. januarja 1966. Takrat je svetemu očetu izročil zapis o Škofiji Barbastro, saj so krožile govorice, da naj bi jo kmalu ukinili. Dotaknil se je tudi načrta o vzpostavitvi medicinske fakultete na katoliški Univerzi v Fribourgu in študentskih domov v tem mestu (prim. *prav tam*).

[54] V zvezi z lažnimi novicami v dnevniku *Le Monde* prim. Pisma monsinjorju Angelu Dell'Acqui, EF-641112-1, EF-650919-1 in EF-650921-1; glede člankov v časopisu *La Croix* dne 26. 4. 1966 in v naslednjih dneh: prim. Pismo, EF-660511-1; in še o kampanji, ki sta jo izvajala *Le Nouvel Observateur* in *Le Canard Enchaîné*: prim. Pismo, EF-660611-1).

[55] Pismo Richardu Storku, vikarju
Opus Dei v Veliki Britaniji,
EF-661121-3.

[56] Objavo intervjuja je uredil Jacques
Guillemé-Brûlon, poročevalec
časopisa *Le Figaro*. Ta in še drugi
intervjuji o aktualnih temah v letih
1967–1968 (o pokoncilskih tokovih in
gibanjih, verskih organizacijah, o
apostolskih dejavnostih Opus Dei
ipd.) so bili pozneje izdani v knjigi z
naslovom *Pogovori (z msgr.
Escrivájem)*. Omenjeni članek v *Le
Figaroju* je bil naslovljen: *Apostolat
Opus Dei na petih celinah* (prim.
Pogovori, št. 34 sl.).

[57] *Prav tam*, št. 38.

[58] Pismo msgr. Angelu Dell'Acqui,
EF-661029-1, *Appunto*; prim. tudi
Pismo, EF-661201-1.

[59] Prim. César Ortiz-Echagüe Rubio,
Sum. 6845. Kdor je skušal Opus Dei
prikazati kot monolitno organizacijo

in zanikati legitimno pluralnost njegovih vernikov, je bil pri tem zbegan spričo naslednjega dejstva: člani Opus Dei so bili navzoči tako v Francovi vladi kot v generalnem tajništvu Narodnega gibanja in v Sindikalni organizaciji, istočasno pa so bili člani Opus Dei tudi tisti, ki so poleg drugih ljudi ostro kritizirali šibko reprezentativnost sindikatov.

[60] Pismo Florenciu Sánchezu Belli, EF-661101-1. Nekaj dni predtem je pisal članom Dela v Španiji: ***Dobro veste, da jaz tako kot vsi duhovniki Opus Dei nikdar ne govorim o politiki: moja naloga je moliti in biti na križu z razprostrtimi rokami ter na ta način doseči, da se nobena duša ne bi čutila zavrnjeno*** (Pismo Florenciu Sánchezu Belli, EF-661019-3).

[61] Pismo Joséju Solísu Ruizu, EF-661028-1. *Qua libertate Christus nos liberavit* – Kristus nas je

osvobodil za svobodo (Gal 5,1). *In Domino* – v Gospodu.

Dne 29. 10. 1966 je ustanovitelj monsinjorju Dell'Acqui poslal dopis, v katerem je med drugim dejal:

Prilagam fotokopijo pisma, ki sem ga poslal ministru Solísu. Mislim, da bo nanj naredilo vtis, in upam, da se bo zamislil ob dejstvu, da ga pri podajanju nadnaravnih in razumljivih razlogov, ki se mi zdijo primerni, nazivam z ekscelenca, namesto da bi ga tikal (EF-661029-1, *Appunto*).

Kopijo tega pisma je prejel tudi Juan de Borbón y Battenberg, ki mu odpiše 15. novembra iz kraja Estoril na Portugalskem:

»Moj dragi g. José María! Vročena mi je bila kopija tvojega sijajnega in energičnega pisma ministru generalnemu tajniku Narodnega gibanja, v katerem protestiraš proti krivični tiskovni kampanji zoper

Opus Dei. Zdelo se mi je zelo umestno, da so bile razjasnjene stvari, ki jih določeni ljudje od vsega začetka niso hoteli razumeti, in treba je bilo to presekati enkrat za vselej. Z zadovoljstvom gledam tudi na obisk angleške kraljice matere v študentskem domu Netherhall House v Londonu in na posrečene besede, ki jih je na koncu namenila novinarjem. Priporočam se tvojim dragocenim molitvam, pošiljam ti močan objem, poljubljam tvoje roke in te vdano pozdravljam« (RHF, D-30752).

^[62] Prim. Pismo Juanu de Borbónu y Battenbergu, EF-661121-1.

^[63] *ABC* (Madrid), 24. 3. 1966.

Andrés Vázquez de Prada

© Fundación Studium

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sl-si/article/4-poslednji-
romantik/](https://dev.opusdei.org/sl-si/article/4-poslednji-romantik/) (9. Avg. 2025)